

Міністру екології та природних
ресурсів України

03035 Київ, вул. Митрополита Василя
Литківського, 35

Голові Закарпатської ОДА
Москалю Г.Г.

88008, Ужгород, пл. Народна, 4

ДОПОВІДНА ЗАПІСКА

Створений Указом Президента України в 1999 р. Ужанський національний природний парк (надалі - УНПП) площею 39159 га має особливе науково-природне значення. Він є складовою частиною польсько-словацько-українського резервату біосфери «Східні Карпати» загальною площею 2081 км², який був включений ЮНЕСКО в 1999 р. до світової мережі біосферних резерватів. На території УНПП збереглося 2522 га букових пралісів, які були включені ЮНЕСКО до списку природної світової спадщини «Букові праліси Карпат та давні букові ліси Німеччини» (до цього списку належать водоспад Ніагара, озеро Байкал та інші). Окрім цього, у верхів'ї басейну р.Уж в межах УНПП збереглися аутентичні ознаки культури українців-горян на лемківсько-бойківському етнічному пограниччі.

Тому УНПП має вагомe значення для збереження історико-культурної та етнічної спадщини Карпатського регіону Європи.

14 травня 2014 р. в УНПП на площі 269 га пройшов вітровал, який знищив ліс загальним об'ємом 15739 м³ деревини. Локалізація площ вітровалу була зосереджена в різних функціональних зонах УНПП, в тому числі й у буферній зоні номінованої території світової спадщини ЮНЕСКО. З огляду на зростання частоти стихійних природних явищ, це потребує вирішення УНПП низки завдань, спрямованих на мінімізацію екологічних наслідків вітровалів, а саме: своєчасне вивезення деревини у вторинних екосистемах за участі ялини європейської; встановлення залежності масштабів вітровалів від експозиції, крутизни схилів, видової та вікової структури деревостанів; з'ясування поточної фітопатологічної ситуації на вітровальних ділянках; обґрунтування екологічних засад лісовідновлення шляхом природного поновлення або створення лісових культур; розроблення дорожньої карти ліквідації вітровалів тощо.

На території УНПП в межах частини об'єкту світової спадщини ЮНЕСКО (буферна зона букових пралісів площею 3615 га) слід заборонити суцільні й вибіркові санітарні рубки, а також вивіз поваленої вітром деревини з метою сприяння процесам спонтанного природного поновлення букових лісів.

Реалізація означених вище завдань потребує максимальної мобілізації наукового потенціалу регіону, яку тривалий час успішно координує завідувач наукового відділу УНПП к.б.н. Інна Кваковська. З огляду на це, нас занепокоїла інформація щодо реорганізації цього відділу (об'єднання «науки» з «екологічною освітою»). Ми усвідомлюємо важливість екологічної освіти в діяльності НПП, але першою й основною метою створення й функціонування НПП, згідно зі ст. 20 Закону України про природно-заповідний фонд України, визначено «збереження цінних природних та історико-культурних комплексів і об'єктів». Це може забезпечити виключно науковий відділ в тісній співпраці як з науковими кураторами УНПП (Інститут екології Карпат НАН

України, Ужгородський НУ), а також іншими профільними установами (Національний лісотехнічний університет України тощо). В УНПП досягнення цієї мети має особливе значення для міжнародного престижу держави, оскільки цей об'єкт є єдиним в Україні НПП, який входить до складу як тристороннього міжнародного резервату біосфери «Східні Карпати» так і списку світової природної спадщини ЮНЕСКО.

Також існує потреба у налагодженні громадського контролю за розподілом деревини, отриманої на території УНПП (суцільні й вибіркові санітарні рубки). За наявною інформацією, населення в 2015 р. отримало лише 2 тис.м³ деревини за загальної потреби в дровах на рівні 10 тис.м³. Для місцевих підприємців було реалізовано 4 тис. м³, а за межі УНПП було продано 7,5 тис. м³ деревини. Зрозуміло, що це викликає незадоволення серед місцевого населення й може спричинити активізацію незаконних рубок в УНПП та до загального негативного ставлення до НПП.

З огляду на це, просимо звернути увагу на означені вище проблеми й сприяти їхньому вирішенню.

Почесний член Науково-технічної ради УНПП
проф., д.б.н.,

С.М.Стойко

Член координаційної ради
міжнародного резервату біосфери
«Східні Карпати», с.п.с.,к.б.н.

О.Г.Марискевич

Президент ГО "Регіональне агентство
стійкого розвитку", доц., к.г.н

В.М.Шушняк

29.01. 2016 р., м. Львів